

Quasars Ensemble: Climate Burn-Out

Štyri slovenské premiéry, exkurz do súčasnej hudby zo Severného Írska a pohľad do tvorivej „kuchyne“ zaujímavej rakúsco-chorvátskej skladateľky – taká je bilancia februárového podujatia v rézii **Quasars Ensemble** v Malom koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu. To však nebolo všetko; dvaja z troch predstavených autorov boli 26. 2. v Bratislave prítomní osobne: v dopoludňajších hodinách sa na pôde VŠMU odohrala prezentácia skladateľky Margarety Ferek-Petričovej, pôvodom z Chorvátska, no žijúcej vo Viedni, po ktorej nasledoval skladateľský workshop Grega Caffreyho, skladateľa a bývalého pedagóga na Queen's University v Belfaste.

I. Buffa, M. Ferek-Petrič a G. Caffrey (foto: archív Quasars Ensemble)

V čase odchodu Británie z Únie je nanajvýš zaujímavé, čo sa v oblasti novej hudby deje aj v jej odľahlejších oblastiach. Severné Írsko je v našom povedomí azda najviac zafixované ako krajina s veľmi turbulentnou nedávnou minulosťou, sužovaná bombovými útokmi či politickými a náboženskými rozbrojmi, no sotva ako domov svojbytnej skladateľskej scény. Greg Caffrey je jedným zo staršej generácie jej predstaviteľov a ansámbel pod vedením **Ivana Buffu** (vystupujúceho striedavo v úlohe dirigenta a klaviristu) prezentoval dve jeho pomerne nedávne komorné diela, obe s pozadím konkrétnych hudobných či literárnych inšpirácií. *Ómós pre klavír a sláčikové kvinteto* (s kontrabasom) je autorovou poctou Tōru Takemitsuovi a zrejme aj prihlásením sa k jeho svojskej, nezameniteľne ázijskej estetike zvukovej delikátnosti a práce s tichom, no vyjadrené našim klasicky európskym spôsobom. Slovom, napohľad tradične koncipovanou komornou hudbou, ktorej nechýba dialogická povaha a trocha vnútornej drámy. Bez potreby využiť všetky dostupné možnosti rozšírených techník bez snahy o extravaganciu, poslucháčsky zrozumiteľne, no nie za cenu podliezania latky vkušu. Napriek tradicionalizmu sa Caffreymu darilo ostať aktuálnym a neprekročiť (slova-

mi ľažko definovateľnú) hranicu, za ktorou by sa hudba mohla stať výrazom pohodlného staromilstva. Ešte o čosi hlbší dojem zanechala skladba pre „pierrotovské“ kvinteto *These are the Clouds about the fallen Sun*, čerpajúca z rovnomennej básne W. B. Yeatsa nielen znenie jej úvodného verša. Nostalgia, pocit straty niečoho, čo bolo vnímané ako tradícia, tu našli vyjadrenie v nápaditých zvukových kombináciach a gestách opäť majstrovsky balansujúcich na spomenutej tenkej čiare; ľubožučné súzvuky flauty a klarinetu (v hlbočkých polohách oboch nástrojov rozkošnícky krásne...) boli čitateľným symbolom „zašlých čias“, no zároveň skvele zapadali do inak aktuálne znejúcej štruktúry diela.

Na programe bola aj hudba Caffreyho pedagóga Piersa Hellawella, konkrétnie trojčasťový minicyklus s názvom *Ground Truthing*. Živá, na udalosti bohatá textúra si v stručnej úvodej časti plným priehtím brala z možností striedania nástrojov z flautovej a klarinetovej rodiny, v nasledujúcich fázach sme boli svedkami premien tohto materiálu a s potešením možno skonštatovať, že autorovi nechýba odvaha zaujať voči nemu sympatický odstup (napríklad keď v záverečnej „katarzii“ flautista namiesto nástrojov z tých najušľachtilejších kovov berie do rúk – a do úst – umelohmotnú melodiku...).

Táto kvalita je tiež esenciou tvorby mladej skladateľky Margarety Ferek-Petričovej, aktuálne umeleckej riaditeľky prestížneho Mužički Biennale Zagreb, ktorá sa vypracovala na autorku originálnych a vždy rozoznateľných komorných aj ansámblových kúskov narabujúcich s tým najodvážnejším arzenáлом rozšírených hráčskych techník. Použité sú však s takým (dô)vtipom, zdravým odstupom a zároveň so skvelým rozvrhnutím dramaturgie, podopretým suverénnym skladateľským remeslom, že im možno s úsmevom prepáčiť neraz explicitne provokačné a aktivistické tendencie. Margareta Ferek-Petrič je akoby duchovnou sestrou Caroly Bauckholtovej a nebudeme ďaleko od pravdy, ak vyslovíme predpoklad, že práve v tomto „surrealizme“ je základ spásy súčasnej hudby od skĺznutia do blata akademickej rutiny. Aktivistická – a nesmierne svieža a vtipná – je aj druhá časť jej *Stress Trilogy* s názvom *Climate Burn-Out*, ktorá na koncerty dostala priestor medzi skladbami Grega Caffreyho. Výborne pripravený súbor sa s chutou a pohotovo podvolil všetkým jej rozmarom a požiadavkám; nechýbalo trocha scénickej akcie, ligetiovský metronóm ani recitácia útržkov textu – tentoraz z Nietzscheho *Zarathustru*. Prítomnosť dvoch autorov dodala podujatiu iskru a ak sa v jednom zo svojich budúcich koncertov v tejto sezóne vydá Quasars Ensemble objavovať súčasnú hudbu z Nového Zélandu, bude sa na čo tešiť!

Robert KOLÁR